

ถอดบทเรียนการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล
(Global Standards for Health Promoting School: GSHPS)
ปี 2565-2568 เขตสุขภาพที่ 5

จุดเริ่มต้นของการดำเนินงานและแนวคิดของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล

การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล เป็นการเสริมสร้างศักยภาพคนทีครอบคลุม ทุกมิติ มุ่งพัฒนาศักยภาพเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 โดยสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของทุกคน ทั้งโรงเรียน และชุมชน ให้สามารถนำความรู้ และทักษะด้านสุขภาพมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันด้วยการดูแล ใส่ใจ สุขภาพของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งสามารถตัดสินใจในการควบคุมสภาวะการณ์ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ โดยเฉพาะนักเรียนจะได้รับการปลูกฝังทัศนคติ ผูกทักษะและพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม นำไปสู่ความรอบรู้ด้านสุขภาพสามารถจัดการสุขภาพได้ด้วยตนเองอย่างเหมาะสม สมาชิกในชุมชนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สะอาดและปลอดภัย ทำให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาคนให้มีคุณภาพที่ดีและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ได้ให้ความหมายของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล คือ โรงเรียนที่มีการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพและยกระดับการดูแลสุขภาพ เสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ เทียบเคียงมาตรฐานระดับสากล ควบคู่ไปกับการศึกษา ภายใต้การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

จุดเปลี่ยนการยกระดับ มาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล
(Global Standards for Health Promoting School : GSHPS)

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี อันเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อสังคมออนไลน์เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตของคนในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก ผู้คนสามารถเข้าถึงข่าวสารได้หลากหลายช่องทาง โดยเฉพาะช่องทางอินเทอร์เน็ต เนื่องจากมีความสะดวก รวดเร็วในการรับและส่งข่าวสารต่อกัน ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมานั้นมาจากหลายแหล่ง ทั้งจากแหล่งที่เชื่อถือได้ และไม่น่าเชื่อถือ ผู้รับ ข่าวสารจำนวนมาก อาจไม่สามารถวิเคราะห์และกลั่นกรอง ข่าวสารที่ได้รับว่า จริงหรือปลอม ส่งผลกระทบต่อสุขภาพทางกายและจิตใจ และการใช้ชีวิตสถานการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นทั่วโลก ทุกประเทศจึงเห็นพ้องต้องกันว่า การเสริมสร้าง “ความรอบรู้ด้านสุขภาพ” (Health literacy) จึงมีความจำเป็นและสำคัญเร่งด่วน เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพที่เพิ่มสูงขึ้น หากประชาชนได้รับ “ภูมิคุ้มกัน” ผ่านการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ ย่อมหมายถึง ความเป็นไปได้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้รอดพ้น จากพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ โดยมุ่งเป้าไปที่ “การพัฒนาทักษะและศักยภาพ” ของประชาชนและชุมชน ให้สามารถ “ค้นหาคำตอบ” ตลอดจนสามารถ “เข้าถึงแหล่งข้อมูล” และ “ตรวจสอบ” ข้อมูลที่ได้รับมา เพื่อประกอบการตัดสินใจในการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้เหมาะสม องค์การอนามัยโลก (WHO) กล่าวถึง การพัฒนาและส่งเสริมให้ประชาชน มี “ความรอบรู้ด้านสุขภาพ” ถือเป็นการสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในระดับบุคคลในการธำรงรักษาสุขภาพตนเองอย่างยั่งยืน สามารถ แลกเปลี่ยนข้อมูลสุขภาพของตนเองร่วมกับผู้ให้บริการได้ รวมถึงสามารถคาดการณ์ความเสี่ยงด้านสุขภาพ ที่อาจเกิดขึ้น และสามารถ กำหนดเป้าประสงค์ในการดูแลสุขภาพตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการโรคไม่ติดต่อ (NCDs) ที่เป็นปัญหาใหญ่ระดับโลกในปัจจุบัน จากกรอบแนวคิดดังกล่าว จึงถูกนำมาออกแบบ เป็นนโยบายประเทศ ภายใต้แผนและขั้นตอนการปฏิรูปประเทศ ด้านสาธารณสุข ซึ่งได้กำหนดเรื่องการปฏิรูป ความรอบรู้และการสื่อสารสุขภาพ เอาไว้อย่างชัดเจน ในปี 2557 ยุทธศาสตร์การปฏิรูปความรู้ด้านต่างๆ ของประชาชนเป็นวาระแห่งชาติ ((National Agenda)) โดยวาง 3 เป้าหมายหลักในระยะ 5 ปี ประกอบด้วย 1) ประชาชนคนไทยมีทักษะในการ

เข้าถึงและประมวลผลข้อมูลด้านสุขภาพ 2) สังคมไทยเป็นสังคมรอบรู้ด้านสุขภาพ 3) ประเทศไทยมีระบบสาธารณสุข การศึกษา สวัสดิการสังคม และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้ประชาชน สามารถเข้าถึง เข้าใจ ประเมินและปรับใช้ ข้อมูลและบริการต่างๆ ในสังคม เพื่อตัดสินใจดูแลสุขภาพของตนเอง และครอบครัวได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงสาธารณสุขที่กำหนดให้มีการดำเนินงานเพื่อสร้างเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ และพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของคนไทย รวมถึงสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) กำหนดให้ประเด็น “การรู้เท่าทันด้านสุขภาพ” เป็น 1 ใน 7 ประเด็น สำคัญเชิงยุทธศาสตร์ในการพัฒนานโยบายสาธารณะ เพื่อสุขภาพแบบมีส่วนร่วม ประกอบกับข้อเสนอปฏิรูป ในปีพ.ศ.2559 ที่ประชุมคณะผู้บริหารระดับสูงเสนอให้มียุทธศาสตร์และกลไกในการขับเคลื่อน ด้านความรอบรู้และการสื่อสารข้อมูลด้านสุขภาพ โดยมอบหมายให้กรมอนามัยเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน และตามกรอบการปฏิรูปประเทศที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 6 เมษายน 2561 กำหนดให้มีการพัฒนา 3 ระบบใหญ่ ประกอบด้วย สาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม โดยด้านสาธารณสุขให้พัฒนา องค์การรอบรู้ด้านสุขภาพ (Health Literate Organization : HLO) ในสถานที่ทำงาน โรงพยาบาล โรงเรียน วัด โบสถ์ และมีสัณฐานการดำเนินงานที่ผ่านมา แม้ว่าในระดับโลกจะมีการพัฒนาแนวทางโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ มากกว่า 25 ปีแล้ว ยังไม่มีประเทศใดสามารถนำระบบโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพไปปฏิบัติได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ในปี 2561 องค์การอนามัยโลก (WHO) และองค์การเพื่อการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้ประกาศเปิดตัวโครงการทำให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ เพื่อให้แนวทางแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้กำหนดนโยบายในทุกภาคส่วน ผู้นำโรงเรียนและพันธมิตรด้านการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพทั้งระบบอย่างยั่งยืน จากข้อมูลข้างต้นสะท้อนถึงความสำคัญและเหตุผลความจำเป็นในการพัฒนามาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากลให้สอดคล้องกับสถานการณ์ยุคปัจจุบัน **โดยบูรณาการประเด็น Health literacy ภัยคุกคามทางสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ภายใต้ความสอดคล้องกับบริบทประเทศไทยและ เทียบเคียงกับมาตรฐานระดับโลก**

ทั้งนี้ กระทรวงสาธารณสุข จึงร่วมกับ 6 ภาครีเครือข่าย ได้มีการรับมอบและใช้มาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ระดับมาตรฐานสากล พัฒนาให้โรงเรียนเป็นองค์การรอบรู้ด้านสุขภาพ ภายใต้ความร่วมมือของ องค์การอนามัยโลก (WHO) สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP) กระทรวงศึกษาธิการ และ ภาครีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ด้วยมาตรฐาน 10 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) นโยบายและทรัพยากร 2) การขับเคลื่อนโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในศตวรรษที่ 21 3) การมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนชุมชนและภาคประชาสังคม 4) โรงเรียนคือองค์กรแห่งความสุข 5) สิ่งแวดล้อมปลอดภัย โรงเรียนปลอดภัย 6) อนามัยโรงเรียนสู่นักเรียนสุขภาพดี 7) กระบวนการเรียนรู้ สู่เด็กไทยรอบรู้ด้านสุขภาพ 8) โภชนาการดี อาหารปลอดภัย เด็กไทยสุขภาพดี 9) กิจกรรมทางกายเพียงพอและนอนหลับดี และ 10) บุคคลต้นแบบด้านสุขภาพในโรงเรียน และ 6 ตัวชี้วัดผลลัพธ์สุขภาพนักเรียน ได้แก่ 1) ภาวะโภชนาการ 2) สุขภาพช่องปากและฟัน 3) สมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพ 4) นักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม อารมณ์ สังคมได้รับการดูแลช่วยเหลือจนดีขึ้น 5) นักเรียนที่เจ็บป่วย บาดเจ็บหรือได้รับอุบัติเหตุจากสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ทำให้ต้องพักรักษาตัว 6) นักเรียนมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์” สำหรับการยกระดับมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากลครั้งนี้ เป็นการเสริมสร้างศักยภาพคนให้ครอบคลุมทุกมิติ โดยสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของทุกคนทั้งโรงเรียน ชุมชน ให้สามารถนำความรู้และทักษะด้านสุขภาพ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ปฏิบัติตนคัด ผักพิษและพฤติกรรมสุขภาพ สร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ ส่งผลให้ครู และบุคลากรด้านการศึกษามีสุขภาพที่ดีเป็นต้นแบบด้านสุขภาพ สมาชิกในชุมชนมีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่สะอาดและปลอดภัย ทำให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาคนให้มีคุณภาพที่ดีและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมระดับมาตรฐานสากล เป็นการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการยกระดับการดูแลสุขภาพ เสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ ในระดับมาตรฐานสากล ควบคู่ไปกับการศึกษา ภายใต้การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย มาตรฐานด้านกระบวนการ 10 องค์ประกอบ และมาตรฐานด้านผลลัพธ์สุขภาพ 6 ตัวชี้วัด ดังนี้

องค์ประกอบมาตรฐานด้านกระบวนการ องค์ประกอบที่

องค์ประกอบที่ 1 นโยบายและทรัพยากร

องค์ประกอบที่ 2 การขับเคลื่อนโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในศตวรรษที่ 21

องค์ประกอบที่ 3 การมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนชุมชน และภาคประชาสังคม

องค์ประกอบที่ 4 โรงเรียนคือองค์กร แห่งความสุข

องค์ประกอบที่ 5 สิ่งแวดล้อมปลอดภัย โรงเรียนปลอดภัย

องค์ประกอบที่ 6 อนามัยโรงเรียนสู่นักเรียนสุขภาพดี

องค์ประกอบที่ 7 กระบวนการเรียนรู้สู่เด็กไทยรอบรู้ด้านสุขภาพ

องค์ประกอบที่ 8 โภชนาการดี อาหารปลอดภัย เด็กไทยสุขภาพดี

องค์ประกอบที่ 9 กิจกรรมทางกายเพียงพอและนอนหลับดี

องค์ประกอบที่ 10 บุคคลต้นแบบด้านสุขภาพในโรงเรียน

มาตรฐานด้านผลลัพธ์สุขภาพ

ตัวชี้วัดที่ 1 ภาวะโภชนาการ

ตัวชี้วัดที่ 2 สุขภาพช่องปากและฟัน

ตัวชี้วัดที่ 3 สมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์ กับสุขภาพ (Health-related physical fitness)

ตัวชี้วัดที่ 4 นักเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรม อารมณ์ สังคม ได้รับการดูแล ช่วยเหลือจนดีขึ้น

ตัวชี้วัดที่ 5 นักเรียนที่เจ็บป่วย บาดเจ็บหรือได้รับ อุบัติเหตุจากสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ทำให้ต้องพักรักษาตัว

ตัวชี้วัดที่ 6 นักเรียนมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์

การแบ่งระดับการรับรองโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพพระดับมาตรฐานสากล (GSHPs) การรับรองนั้นจะมีอายุการรับรองอยู่ที่ 3 ปี นับจากวันที่ระบุในเกียรติบัตร และโรงเรียนสามารถปรับเลื่อนระดับของการรับรองตามความพร้อมและความสนใจของโรงเรียน

ระดับ Gold Award

- ผ่านเกณฑ์มาตรฐานด้านกระบวนการขั้นดีมาก อย่างน้อย 4 องค์ประกอบ

องค์ประกอบที่เหลือผ่านเกณฑ์ขั้นดี

- ผ่านเกณฑ์มาตรฐานด้านผลลัพธ์สุขภาพนักเรียนอย่างน้อย 3 ตัวชี้วัด

ระดับ Platinum Award

- ผ่านเกณฑ์มาตรฐานด้านกระบวนการขั้นดีมาก อย่างน้อย 6 องค์ประกอบ

องค์ประกอบที่เหลือผ่านเกณฑ์ขั้นดี

- ผ่านเกณฑ์มาตรฐานด้านผลลัพธ์สุขภาพนักเรียนอย่างน้อย 4 ตัวชี้วัด

ระดับ Millennium Award

- ผ่านเกณฑ์มาตรฐานด้านกระบวนการขั้นดีมาก อย่างน้อย 8 องค์ประกอบ

องค์ประกอบที่เหลือผ่านเกณฑ์ขั้นดี

- ผ่านเกณฑ์มาตรฐานด้านผลลัพธ์สุขภาพนักเรียน อย่างน้อย 5 ตัวชี้วัด (โดยที่ 1 ใน 5 ตัวชี้วัดนั้นต้องเป็นตัวชี้วัดที่ 6 นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์)

ระดับ Excellence Award

- ผ่านเกณฑ์มาตรฐานด้านกระบวนการขั้นดีมาก 10 องค์ประกอบ
- ผ่านเกณฑ์มาตรฐานด้านผลลัพธ์สุขภาพนักเรียน 6 ตัวชี้วัด

ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล

ด้านบุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน

1. ได้เรียนรู้และพัฒนาด้านการส่งเสริมสุขภาพ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ และอนามัยสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ และเกิดทักษะและความสามารถในการจัดการสุขภาพด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม
2. โรงเรียนมีโอกาสดำเนินการได้รับความร่วมมือ การช่วยเหลือ และการสนับสนุนจากชุมชนและองค์กรต่างๆ เพิ่มขึ้น
3. เกิดต้นแบบด้านสุขภาพ (health model) และแกนนำด้านส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนและชุมชน ส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพ

นักเรียน

1. ได้เรียนรู้วิถีชีวิตในการสร้างพฤติกรรมและความรอบรู้ด้านสุขภาพควบคู่ไปกับการศึกษา ซึ่งจะปลูกฝังให้เกิดการปฏิบัติตนที่จะนำไปสู่การมีสุขภาพดี
2. ได้รับการบริการด้านสุขภาพอย่างครอบคลุม ภายใต้อนามัยโรงเรียน รวมถึงการส่งต่อ แก้ไขปัญหาสุขภาพอย่างเหมาะสม
3. เกิดต้นแบบด้านสุขภาพ หรือนักเรียนแกนนำ ด้านส่งเสริมสุขภาพ
4. มีผลลัพธ์ด้านสุขภาพตามเกณฑ์ที่เหมาะสมตามช่วงวัย เช่น สูงดีสมส่วน ไม่อ้วน ไม่ผอม ไม่เตี้ย ปราศจากฟันผุ มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์

กระบวนการการดำเนินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล
(Global Standards for Health Promoting School : GSHPS) เขตสุขภาพที่ 5

1.โรงเรียนทุกสังกัดสามารถเข้าร่วมโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (GSHPS) โดยทำการสมัครในโปรแกรม GSHPS เข้าระบบ <https://gshps-th.com/> (สถานศึกษาใช้รหัส 10 หลัก และ E mail ในการสมัคร)

2.โรงเรียนทุกสังกัดที่สมัครเข้าร่วมการพัฒนา มีการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (มาตรฐานด้านกระบวนการ 10 องค์ประกอบ และด้านผลลัพธ์สุขภาพนักเรียน 6 ตัวชี้วัด) โดยมีหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่เป็นพี่เลี้ยง ให้คำแนะนำ ในการจัดบริการสุขภาพให้กับเรียน และการจัดด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ตามองค์ประกอบต่างๆ รวมถึงการจัดทำรายงานตามแบบฟอร์มขององค์ประกอบ และตัวชี้วัด รวมทั้งโรงเรียนมีการประเมินตนเองในระบบประเมินออนไลน์ โดยสามารถศึกษาแนวทางการจัดทำเอกสารตามมาตรฐานที่จัดทำโดยศูนย์อนามัยที่ 5 ได้ที่ลิงค์ <https://cloud5.hpc.go.th:5001/sharing/XPYisWmSh>

3.ศูนย์อนามัยที่ 5 ดำเนินการจัดประชุมชี้แจงตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล สำหรับโรงเรียนทุกสังกัดที่สมัครเข้าร่วมกระบวนการพัฒนาเข้าสู่การประเมินรับรอง

4.โรงเรียนมีการประเมินตนเองในระบบ ทั้ง 10 องค์ประกอบ 6 ตัวชี้วัด และขอให้โรงเรียนดำเนินการตรวจสอบข้อมูลและระดับการประเมินตนเองเบื้องต้นว่าจะขอรับการประเมินในระดับใด (ระดับ Gold Award , ระดับ Platinum Award ,ระดับ Millennium Award ,ระดับ Excellence Award) จากนั้น โรงเรียนสามารถกดยืนยันหลักฐานการประเมินตนเองในระบบเพื่อส่งให้คณะกรรมการประเมินในระบบออนไลน์ (ตามรอบการประเมิน “ปีการศึกษา”) โดยมีการกำหนดประเมินดังนี้

4.1 โรงเรียนประเมินตนเองในระบบ และจัดส่งข้อมูลภายในวันที่ 31 ธันวาคม ของปีการศึกษานั้นๆ

4.2 โรงเรียนมีการปรับแก้ข้อมูลตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการประเมินหรือสามารถเข้าไปกด “ไม่แก้ไข” ข้อมูล หากประสงค์ไม่ขอแก้ไขข้อมูลได้ โดยโรงเรียนจะมีช่วงระยะเวลาในการปรับแก้เอกสารพร้อมเพิ่มเติมข้อมูลในโปรแกรม GSHPS ไม่เกิน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการมีการแจ้งผลการประเมินกลับไป ทั้งนี้ โรงเรียนต้องไปตรวจสอบสถานะประเมินตนเองในระบบอย่างสม่ำเสมอ)

5.หลังจากนั้น คณะกรรมการผู้ประเมินที่ได้รับมอบหมายให้ประเมินในองค์ประกอบหรือตัวชี้วัดนั้นๆ จะดำเนินการตรวจเอกสารที่โรงเรียนได้แก้ไขอีกครั้ง และทำการประเมิน “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” ในองค์ประกอบหรือตัวชี้วัดนั้นๆ

6.เมื่อคณะกรรมการผู้ประเมิน ตรวจเอกสาร/ประเมินครบทุกองค์ประกอบหรือตัวชี้วัด สถานะของโรงเรียนจะเข้าสู่กระบวนการรับรองโดยศูนย์อนามัยในระดับต่อไป โดยมีการรับรองการประเมินในระดับดังนี้

6.1 โรงเรียนที่ขอรับการประเมินใน ระดับ Gold Award , ระดับ Platinum Award ,ระดับ Millennium Award สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป็นผู้จัดสรรคณะกรรมการประเมิน และศูนย์อนามัยที่ 5 เป็นผู้รับรองมาตรฐาน

6.2 โรงเรียนที่ขอรับการประเมินในระดับ Excellence Award คณะกรรมการระดับเขตโดยศูนย์อนามัยที่ 5 เป็นผู้ประเมินในระบบออนไลน์ทุกองค์ประกอบและตัวชี้วัด และคณะกรรมการระดับกรมอนามัยเป็นผู้ให้การรับรองมาตรฐาน

* การรับรองในทุกระดับมีอายุ 3 ปี นับจากวันที่ระบุในเกียรติบัตร ** และโรงเรียนสามารถพัฒนาและขอรับการประเมินรับรองยกระดับใหม่ได้ทุกภาคการศึกษา

กระบวนการดำเนินงาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (GSHPs)



รูป 1 กระบวนการดำเนินงานตามมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (Global Standards for Health Promoting School: GSHPs)

กระบวนการประเมินมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (สำหรับผู้ประเมิน)

1.สำหรับผู้ประเมินมาตรฐาน นั้นจำเป็นต้องผ่านการอบรมหลักสูตรอบรมผู้ประเมินฯ ซึ่งสามารถอบรมในรูปแบบ E-Learning ได้ที่ลิงค์ <https://gshps-th.com/gshps/?link=Registration> และทำการทดสอบเพื่อวัดระดับผลการเรียนรู้ให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด และขึ้นทะเบียนผู้ที่ผ่านการการทดสอบได้รับเกียรติบัตรผ่านการอบรม จึงจะสามารถประเมินมาตรฐานตามองค์ประกอบหรือตัวชี้วัดได้ ผู้ที่สามารถอบรมเพื่อขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประเมินมาตรฐาน ประกอบด้วย

- ผู้รับผิดชอบงานอนามัยเด็กวัยเรียนและศึกษานิเทศก์ จากหน่วยงานต้นสังกัดทุกสังกัดจาก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.)/ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.)/ ศึกษาธิการจังหวัด (ศจ.)/กองกำกับกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) /สำนักบริหารการการศึกษาพิเศษ / องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)
- บุคลากรสาธารณสุขที่รับผิดชอบงานวัยเรียน วัยรุ่น อนามัยสิ่งแวดล้อม ควบคุมโรค หรือด้านส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด , สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ , ศูนย์บริการสาธารณสุขชุมชน , โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล , โรงพยาบาลในพื้นที่ เป็นต้น

2.การจัดสรรกรรมการในเขตพื้นที่ ประกอบด้วย บุคลากรด้านสาธารณสุข ฝ่ายการศึกษา หรือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะถูกคัดเลือก และจัดสรรโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัด (ผู้รับผิดชอบงานวัยเรียน) ดำเนินการประเมินโรงเรียนระดับ Gold Award , ระดับ Platinum Award ,ระดับ Millennium Award

3. หลังโรงเรียนในพื้นที่กวดส่งประเมิน ให้ดำเนินการจัดสรรคณะกรรมการในเขตพื้นที่ โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจังหวัดเป็นผู้พิจารณาคณะกรรมการในจังหวัด โดยมีเงื่อนไขในการจัดสรรคณะกรรมการ ต่อ 1 โรงเรียน ดังนี้

3.1 กรรมการอย่างน้อย 3 คน ขึ้นไปต่อ 1 โรงเรียน

3.2 กรรมการต้องมาจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด อย่างน้อย 2 ท่าน

3.3 เป็นบุคลากรสาธารณสุขร่วมด้วยอย่างน้อย 1 คน

3.4 กรรมการในการประเมินนั้นจะต้องอยู่ในพื้นที่จังหวัดของโรงเรียนที่ขอรับการประเมิน ฯ

เท่านั้น

4. ผู้ประเมินที่ได้รับการจัดสรรเป็นคณะกรรมการประเมินรับรองโรงเรียน ต้องดำเนินการ ต้องกวด “รับทราบ” การประเมิน ในองค์ประกอบหรือตัวชี้วัดที่ได้รับมอบหมาย โดยจะต้องดำเนินการประเมิน พร้อมให้ข้อเสนอแนะให้เสร็จสิ้นภายใน 1 เดือน หลังจากถูกจัดสรรให้เป็นคณะกรรมการ เพื่อส่งข้อมูลให้โรงเรียน พัฒนางาน ปรับแก้ข้อมูล และได้รับการ “รับรอง” มาตรฐานจากศูนย์อนามัยให้ทันในรอบปีการศึกษานั้นๆ



รูป 2 ขั้นตอนการประเมินมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล สำหรับผู้ประเมิน

รายงานการประเมินรับรองโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล
Global Standards for Health Promoting School : GSHPs เขตสุขภาพที่ 5 ปี 2565-2568

จากการดำเนินงานขับเคลื่อนโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (ยอดสะสม) ระดับประเทศ พบว่า มีโรงเรียนจากทุกสังกัดลงทะเบียนสมัครจำนวน 16,989 โรงเรียน และโรงเรียนที่เข้าร่วมกระบวนการจำนวน 7,416 โรงเรียน และผ่านการรับรองมาตรฐาน GSHPs ทั้งสิ้นจำนวน 714 โรงเรียน โดยเขตสุขภาพที่ 5 มีโรงเรียนที่มีความพร้อมเข้าร่วมกระบวนการพัฒนาเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (Global Standards for Health Promoting School : GSHPs) โดยลงทะเบียน (Register) ในโปรแกรมประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (GSHPs) ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 จำนวน 841 โรงเรียน และเข้าร่วมกระบวนการจำนวน 356 โรงเรียน และผ่านการรับรองมาตรฐานทั้งหมด 27 โรงเรียน ทั้งนี้เขตสุขภาพที่มีโรงเรียนเข้าร่วมกระบวนการพัฒนามากที่สุดได้แก่ เขตสุขภาพที่ 7 รองลงมาคือ เขตสุขภาพที่ 8 และเขตสุขภาพที่ 9 ตามลำดับ โดยเมื่อเปรียบเทียบกับเขตสุขภาพอื่นๆ พบว่าเขตสุขภาพที่ 5 มีจำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมกระบวนการน้อยเป็นลำดับที่ 12 รองจากสส. ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 ผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล เปรียบเทียบรายเขตสุขภาพ (ยอดสะสม)

เขตสุขภาพ	จำนวนโรงเรียน (แห่ง)		
	ลงทะเบียนสมัคร	เข้าร่วมกระบวนการ	ผ่านการรับรองมาตรฐาน
1	1,462	662	60
2	903	334	31
3	1,146	729	60
4	979	509	13
5	841	356	27
6	1,354	649	87
7	2,148	852	28
8	1,607	805	117
9	2,196	774	108
10	2,003	526	84
11	1,114	597	36
12	966	505	52
สส.	270	118	11
รวม	16,989	7,416	714

ที่มา : โปรแกรมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล กรมอนามัย ข้อมูล ณ 30 พ.ย.2568

จากข้อมูลการดำเนินการพัฒนาสู่โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (ยอดสะสม) พบว่า โรงเรียนที่ลงทะเบียนสมัครเข้าร่วมเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (Global Standards for Health Promoting School : GSHPs) จำนวนทั้งสิ้น 841 โรงเรียน เมื่อจำแนกตามสังกัดพบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีโรงเรียนสมัครเข้าร่วมมากที่สุดจำนวน 653 โรงเรียน (คิดเป็นร้อยละ 33.5) รองลงมา คือ จังหวัดราชบุรี 141 โรงเรียน และจังหวัดสมุทรสาคร 122 โรงเรียน ตามลำดับ (ดังตาราง 2)

ตาราง 2 จำนวนโรงเรียนที่ลงทะเบียนสมัครเข้าร่วมเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล
เขตสุขภาพที่ 5 (ยอดสะสม) จำแนกตามจังหวัดและรายสังกัด

จังหวัด	จำนวนโรงเรียนที่ลงทะเบียนสมัครเข้าร่วมเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ระดับมาตรฐานสากล จำแนกตามสังกัด (แห่ง)							รวม
	สพป. (1,949)	สพม. (176)	อปท. (128)	สช. (213)	สศศ. (17)	ตชด. (27)	อื่นๆ (366)	
ราชบุรี	112	13	6	7	0	0	3	141
นครปฐม	67	9	3	8	1	0	0	88
สุพรรณบุรี	118	8	9	6	2	0	0	143
กาญจนบุรี	110	11	1	7	3	0	0	132
สมุทรสงคราม	17	6	2	1	0	0	0	26
สมุทรสาคร	91	9	13	9	0	0	0	122
เพชรบุรี	52	10	7	4	2	2	1	78
ประจวบคีรีขันธ์	86	6	9	7	1	2	0	111
รวม	653	72	50	49	9	4	4	841

ที่มา : โปรแกรมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล กรมอนามัย ข้อมูล ณ 30 พ.ย.2568

เขตสุขภาพที่ 5 มีโรงเรียนเข้าร่วมกระบวนการเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล
ทั้งหมด 356 โรงเรียน โดยจำแนกตามสังกัดการศึกษา ดังนี้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจำนวน 279
โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 42.73 ของโรงเรียนสังกัด สพป.ที่ลงทะเบียนสมัคร รองลงมา คือสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) จำนวน 27 โรงเรียน (คิดเป็นร้อยละ 37.5 ของโรงเรียนสังกัด สพม.ที่สมัคร)
และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจำนวน 18 โรงเรียน (คิดเป็นร้อยละ 36.73 ของรร.สังกัดสช.
ที่สมัคร) โดยจังหวัดสมุทรสาครมีจำนวนโรงเรียนเข้าร่วมกระบวนการมากที่สุดจำนวน 83 โรงเรียน รองลงมา
คือ จังหวัดสุพรรณบุรี 56 โรงเรียน และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 55 โรงเรียน ตามลำดับ (ดังตาราง 3)

ตาราง 3 จำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมกระบวนการเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล
เขตสุขภาพที่ 5 (ยอดสะสม) จำแนกตามจังหวัดและรายสังกัด

จังหวัด	จำนวนโรงเรียนที่ลงทะเบียนสมัครเข้าร่วมเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ระดับมาตรฐานสากล จำแนกตามสังกัด (แห่ง)							รวม
	สพป. (1,949)	สพม. (176)	อปท. (128)	สช. (213)	สศศ. (17)	ตชด. (27)	อื่นๆ (366)	
ราชบุรี	33	3	2	3	0	0	1	42
นครปฐม	21	1	2	0	0	0	0	24
สุพรรณบุรี	43	2	9	2	0	0	0	56
กาญจนบุรี	38	6	0	5	2	0	0	51
สมุทรสงคราม	8	2	1	0	0	0	0	11
สมุทรสาคร	66	5	8	4	0	0	0	83
เพชรบุรี	22	5	3	2	1	0	0	33
ประจวบคีรีขันธ์	48	2	2	2	1	0	0	55
รวม	279	27	27	18	4	0	1	356

จากข้อมูลการดำเนินงานพบว่าเขตสุขภาพที่ 5 มีจำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมกระบวนการประเมินเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากลจำนวน 356 โรงเรียน โดยจังหวัดสมุทรสาครพบโรงเรียนเข้าร่วมกระบวนการประเมินมากที่สุด จำนวน 83 โรงเรียน รองลงมาคือ จังหวัดสุพรรณบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 56 โรงเรียน และจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 51 โรงเรียน ตามลำดับ โดยจังหวัดสมุทรสาคร มีจำนวนโรงเรียนเริ่มประเมินตนเองมากที่สุด จำนวน 42 โรงเรียน ทั้งนี้มีโรงเรียนส่งข้อมูลการประเมินตนเองเพื่อขอประเมินรับรองมาตรฐานทั้งสิ้น 53 โรงเรียน พบเพียงจังหวัดสมุทรสาครที่ยังไม่มีโรงเรียนส่งข้อมูลการประเมินเพื่อขอรับการประเมินรับรองมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (GSHPS) (ดังตาราง 4)

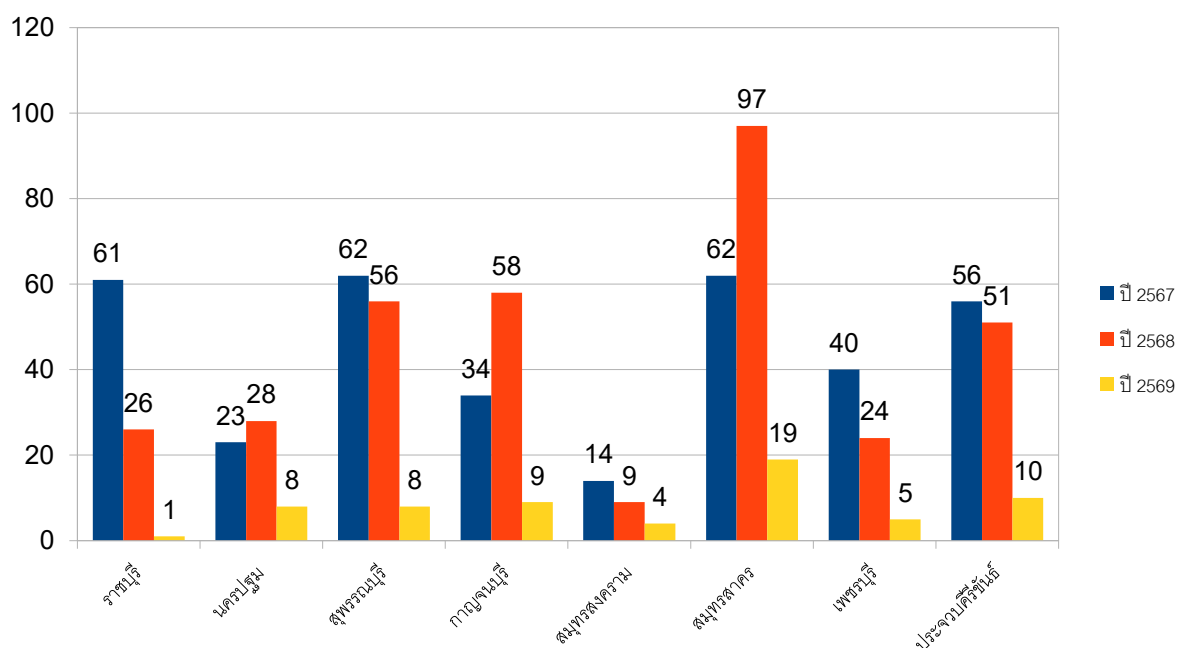
ตาราง 4 สรุปผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนการประเมินมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล รายจังหวัด (ยอดสะสม)

จังหวัด	จำนวนโรงเรียน (แห่ง)			
	เข้าร่วมกระบวนการประเมินมาตรฐาน	เริ่มมีการประเมินตนเองในโปรแกรม GSHPS	ส่งข้อมูลการประเมินตนเองในโปรแกรม GSHPS เพื่อขอรับการประเมินรับรอง	โรงเรียนที่ได้รับรองมาตรฐาน GSHPS แล้ว
ราชบุรี	42	15	4	1
นครปฐม	24	11	1	1
สุพรรณบุรี	56	27	13	6
กาญจนบุรี	51	25	5	2
สมุทรสงคราม	11	2	0	0
สมุทรสาคร	83	42	23	15
เพชรบุรี	33	15	2	0
ประจวบคีรีขันธ์	56	26	5	2
รวม	356	163	53	27

ที่มา : โปรแกรมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล กรมอนามัย ข้อมูล ณ วันที่ 30 พ.ย.2568

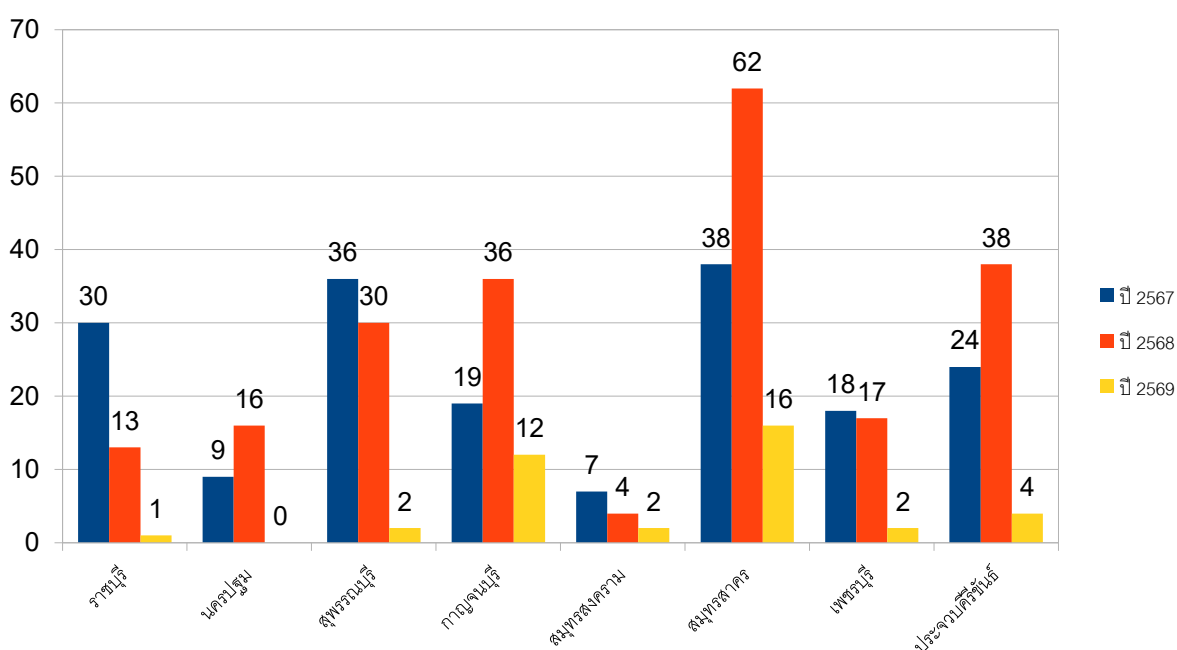
จากผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล ภาพรวมปีงบประมาณ 2567-2568 พบว่าจังหวัดที่มีแนวโน้มของโรงเรียนที่ลงทะเบียนสมัครเข้าร่วมการพัฒนาเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น ได้แก่ จังหวัดนครปฐม , จังหวัดกาญจนบุรี , จังหวัดสมุทรสาคร (รูป 2) และจังหวัดที่มีแนวโน้มของโรงเรียนที่เข้าร่วมกระบวนการพัฒนาเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้นได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี , จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามลำดับ (รูป 3)

รูป 3 จำนวนโรงเรียนที่ลงทะเบียนสมัครเข้าร่วมเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพพระดับมาตรฐานสากล
เปรียบเทียบปีงบประมาณจำแนกตามรายจังหวัด



ที่มา : โปรแกรมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพพระดับมาตรฐานสากล กรมอนามัย ข้อมูล ณ วันที่ 30 พ.ย.2568

รูป 4 จำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมกระบวนการพัฒนาเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพพระดับมาตรฐานสากล
เปรียบเทียบปีงบประมาณจำแนกตามรายจังหวัด



ที่มา : โปรแกรมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพพระดับมาตรฐานสากล กรมอนามัย ข้อมูล ณ วันที่ 30 พ.ย.2568

สำหรับเขตสุขภาพที่ 5 มีผู้ผ่านการอบรมเป็นผู้ประเมินรับรองโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพพระดับมาตรฐานสากล จำนวน 546 คน โดยจังหวัดนครปฐมเป็นจังหวัดที่มีผู้ผ่านการอบรมมากที่สุดจำนวน 137 คน รองลงมา คือ จังหวัดกาญจนบุรีจำนวน 89 คน และจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 72 คน ตามลำดับ (ดังตาราง 5)

ตาราง 5 จำนวนผู้ลงทะเบียนและผู้ผ่านการอบรมการเป็นผู้ประเมินรับรองโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพพระดับมาตรฐานสากลในระบบ E learning ของกรมอนามัย จำแนกตามรายจังหวัด

จังหวัด	ผู้ลงทะเบียน	ผู้ผ่านการอบรม
ราชบุรี	75	55
นครปฐม	196	137
สุพรรณบุรี	105	65
กาญจนบุรี	128	89
สมุทรสงคราม	24	9
สมุทรสาคร	109	72
เพชรบุรี	94	66
ประจวบคีรีขันธ์	80	53
รวม	811	546

ที่มา : โปรแกรมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพพระดับมาตรฐานสากล กรมอนามัย วันที่ 30 พ.ย.2568

การดำเนินการในปัจจุบันเทียบกับเกณฑ์เป้าหมาย

การขับเคลื่อนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพพระดับมาตรฐานสากล (GSHPS) ภาพรวมเขตสุขภาพที่ 5 ปีงบประมาณ 2568 พบว่า โรงเรียนเข้าร่วมกระบวนการและมีการดำเนินงานตามมาตรฐาน องค์ประกอบตัวชี้วัด เพื่อพัฒนาเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพพระดับมาตรฐานสากล จำนวน 216 โรงเรียน (จากค่าเป้าหมาย 288 โรงเรียน) และจำนวนโรงเรียนมีการพัฒนาตามมาตรฐานจนได้รับการประเมินและผ่านการรับรองเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพพระดับมาตรฐานสากล ในระดับใดระดับหนึ่ง ใน 4 ระดับ (Gold Award / Platinum Award / Millenium Award และ Excellence Award) ทั้งหมด 24 โรงเรียน (ค่าเป้าหมาย 360 โรงเรียน (ตาราง 6)

ตาราง 6 ผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพพระดับมาตรฐานสากล ปี 2568-2569
เปรียบเทียบค่าเป้าหมาย

สถานการณ์	ผลการดำเนินงานปีงบประมาณ 2568		ผลการดำเนินงานปีงบประมาณ 2569	
	ค่าเป้าหมาย	ผลงาน (ณ วันที่ 30 ก.ย.68)	ค่าเป้าหมาย	ผลงาน (ณ วันที่ 30 พ.ย.2568)
จำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมกระบวนการพัฒนา (แห่ง)	288	231	360 (ยอดสะสม)	356
จำนวนโรงเรียนที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน (แห่ง)	26	26	72 (ยอดสะสม)	27

ที่มา : โปรแกรมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพพระดับมาตรฐานสากล กรมอนามัย วันที่ 30 พ.ย.2568

จากผลการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล มีโรงเรียนที่ผ่านการรับรองมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (GSHPs) ในระดับต่างๆ จำนวน 27 โรงเรียน ดังนี้ (ตาราง 7)

ตาราง 7 จำนวนโรงเรียนที่ผ่านการประเมินรับรองเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล GSHPs

ระดับการรับรอง	จำนวนโรงเรียน ที่ผ่านการรับรอง	จังหวัด
ระดับ Gold Award	1	สุพรรณบุรี (1)
ระดับ Platinum Award	11	ราชบุรี (1) สุพรรณบุรี (2) ประจวบคีรีขันธ์ (2) นครปฐม (1) สมุทรสาคร (5)
ระดับ Millennium Award	14	สุพรรณบุรี (3) สมุทรสาคร (10) กาญจนบุรี (1)
ระดับ Excellence Award	1	กาญจนบุรี (1)

ที่มา : โปรแกรมโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล กรมอนามัย ข้อมูล ณ วันที่ 30 พ.ย.2568

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล

- 1.การบริหารจัดการและความต่อเนื่อง: ครูมีภาระงานสอนและงานเอกสารมาก มีการเปลี่ยนบุคลากรครูผู้รับผิดชอบงานอนามัยโรงเรียน เนื่องจากการย้ายโรงเรียนและบรรจุใหม่ ทำให้การขับเคลื่อนงานและการบันทึกข้อมูลการประเมินตนเองเกิดความไม่ต่อเนื่อง
- 2.การบันทึกข้อมูลผลการดำเนินงาน 10 องค์ประกอบ และ 6 ตัวชี้วัด มีรายละเอียดค่อนข้างมาก จึงทำให้โรงเรียนใช้เวลาในการเตรียมข้อมูลสำหรับผลการดำเนินงานดังกล่าว
- 3.การจัดทำเอกสารแนบรายองค์ประกอบและตัวชี้วัดตามแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากลมีรายละเอียดค่อนข้างมาก
- 4.โปรแกรมมีการพัฒนาต่อเนื่อง จึงเกิดความขัดข้องในการเข้าสู่ระบบ ทำให้การบันทึกข้อมูลและการดูรายงานเกิดปัญหา

สรุปการถอดบทเรียนโรงเรียนที่ผ่านการประเมินรับรองเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ
ระดับมาตรฐานสากล กรณีศึกษาโรงเรียน 4 แห่ง

1. โรงเรียนวัดหนองไม้แก่น จังหวัดกาญจนบุรี

1.1 ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน / วิสัยทัศน์ / นโยบายเกี่ยวกับด้านส่งเสริมสุขภาพ

โรงเรียนวัดหนองไม้แก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2

วิสัยทัศน์ นักเรียนโรงเรียนวัดหนองไม้แก่น สุขภาพดี มีความรู้คู่คุณธรรม มีทักษะการดำรงชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารและครูมีการพัฒนาทั้งระบบ โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่สะอาด ปลอดภัย สวยงาม ร่มรื่น เอื้อต่อการเรียนการสอน ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและจัดการศึกษา

1.2 วิธีการพัฒนาสู่โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล

1. โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายโรงเรียน ด้านส่งเสริมสุขภาพ เป็นกรอบในการดำเนินงานดังนี้

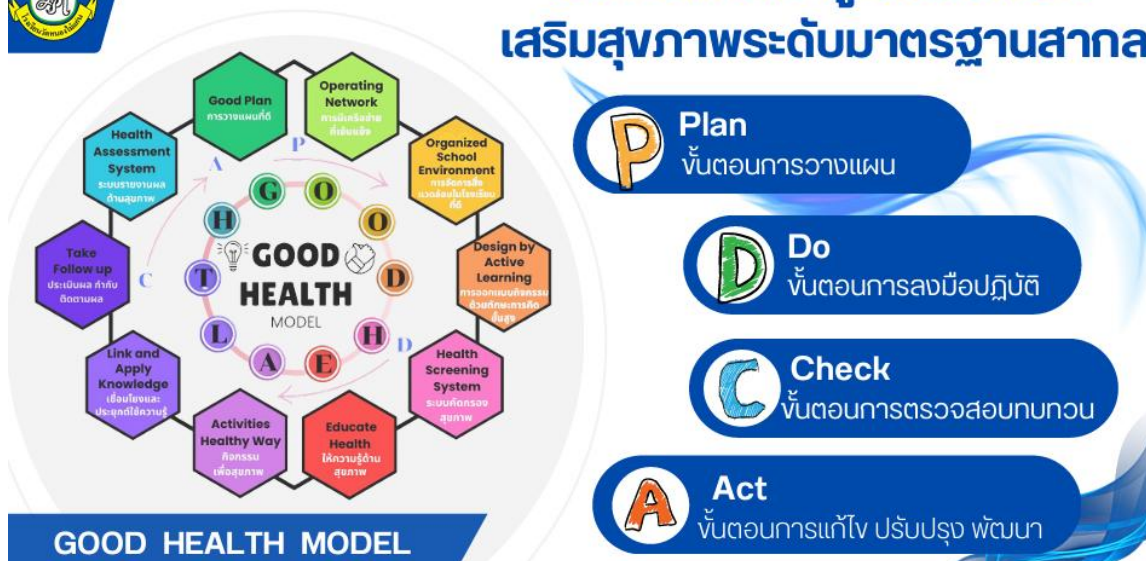
- จัดกิจกรรมเฝ้าระวังด้านทันตสุขภาพ นักเรียนและบุคลากร
- จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพตามสุขบัญญัติแห่งชาติ
- จัดกิจกรรมส่งเสริมการบริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะที่ปลอดภัยจากสารพิษ
- ส่งเสริมให้นักเรียนบุคลากร และประชาชน ได้ออกกำลังกายโดยโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง
- ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีสุขภาพจิตที่ดี และปลอดภัยจากพฤติกรรมเสี่ยง
- ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้านสุขภาพ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนมีสุขภาพที่ดี ส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรในชุมชน ใน

การพัฒนาปรับปรุงแก้ไขสุขภาพนักเรียน บุคลากรในโรงเรียน และประชาชนในชุมชน

นอกจากนี้ โรงเรียนวัดหนองไม้แก่น มีกระบวนการในการพัฒนาโดยใช้ GOOD HEALTH MODEL ในการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย การรับรองเป็นโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล โดยมีกระบวนการดังนี้



วิธีการพัฒนาสู่ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล



1.GOOD PLAN การวางแผนที่ดี

โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียน เช่น โรงเรียนปลอดน้ำอัดลม โรงเรียนปลอดกัญชา โรงเรียน ปลอดสารเสพติด และอบายมุข เป็นต้น กำหนดประเด็นด้านสุขภาพไว้ใน แผนงานของโรงเรียน เช่น พฤติกรรมการบริโภค การมีกิจกรรมทางกาย การส่งเสริมสุขภาพช่องปากและฟัน เป็นต้น การแสวงหาทุนหรือระดมทรัพยากรในการพัฒนาโรงเรียนด้านสุขภาพอนามัยของผู้เรียน

2.Operating Network

การมีเครือข่ายที่เข้มแข็ง โรงเรียนวัดหนองไม้แก่นได้ประสานความร่วมมือไปยังภาคีเครือข่ายในการ สร้างเครือข่ายร่วมมือกันพัฒนาสุขภาพของผู้เรียน มีการประชุม เสนอประเด็นปัญหา โดยศึกษาข้อมูล สารสนเทศภายในโรงเรียนชุมชน

- วิเคราะห์และกำหนดปัญหา โรงเรียนวัดหนองไม้แก่นได้ประสานความร่วมมือไปยังภาคี เครือข่ายในการสร้างเครือข่ายร่วมมือกันพัฒนาสุขภาพของผู้เรียน มีการประชุม เสนอประเด็นปัญหา โดยศึกษา ข้อมูลสารสนเทศภายในโรงเรียนชุมชน

- วางแผน มีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กิจกรรม ผู้รับผิดชอบ เพื่อความชัดเจนในการ ปฏิบัติงาน โดยใช้กระบวนการของวงจรเดมมิง PDCA

- ร่วมดำเนินงานลงมือปฏิบัติมีการนำโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาภาคีเครือข่ายสุขภาพ ลงสู่ แผนปฏิบัติการของโรงเรียนและดำเนินงานตามระยะเวลา วัตถุประสงค์ เป้าหมายที่ตั้งไว้

- ร่วมตรวจสอบทบทวน มีการสรุปผลการดำเนินงาน หาข้อเสนอแนะ ข้อควรพัฒนา และ รายงานต่อภาคีเครือข่ายทราบหลังจากการดำเนินการเสร็จสิ้นและประชุมสรุปงานทุกสิ้นปีการศึกษา

- ร่วมแก้ไข พัฒนา ปรับปรุงมีการสรุปและวิเคราะห์ปัญหาใหม่ภายใต้บริบทและสภาพจริงเป็น ประจำ การร่วมกันพัฒนากิจกรรม รูปแบบการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

3.Organized School Environment การจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน

การจัดการสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ในโรงเรียน เป็นการดำเนินการควบคุมปัจจัยเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน มีการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ ตามแบบประเมินอนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน (48 ข้อ)

การป้องกันภัยจากอุบัติเหตุและการบาดเจ็บในโรงเรียน มีแผนเผชิญเหตุและมีการซักซ้อมแผนอย่าง สม่าเสมอ การป้องกันโรคอุบัติใหม่และภัยคุกคามด้านสุขภาพ และการดำเนินการให้โรงเรียนปลอดสารเสพติด

4.Design by Active Learning การออกแบบกิจกรรมด้วยทักษะการคิดขั้นสูง

มีการบูรณาการความรู้ด้านสุขภาพในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา เป็นต้น หรือบูรณาการในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ชมรมสุขภาพต่าง ๆ เป็นต้น และมีการจัดการเรียนการสอนหรือการทำกิจกรรมในรูปแบบ Active Learning หรือ PBL หรือ PLC หรือรูปแบบที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระและเท่าเทียมกัน

5. Health Screening System ระบบการคัดกรองสุขภาพ

การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในเด็กวัยเรียน โดยหน่วยบริการสาธารณสุขในพื้นที่และ บุคลากรโรงเรียน การตรวจคัดกรองสุขภาพเบื้องต้นโดยครูอนามัยหรือครูประจำชั้น และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข การสร้างภูมิคุ้มกันด้วยวัคซีน การได้รับบริการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค เช่น การประเมินการ เจริญเติบโตและการภาวะโภชนาการ โดยการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง และแปลผล การคัดกรองสุขภาพจิต และเฝ้าระวังด้านพฤติกรรม อารมณ์ สังคม รวมถึงพฤติกรรมเสี่ยง การได้รับวัคซีนป้องกันโรคต่าง ๆ การคัดกรองโลหิตจาง การได้รับบริการทันตกรรมป้องกัน

6. Educate Health ใช้ความรู้ด้านสุขภาพ

การจัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านสุขภาพ มีการเชิญวิทยากรผู้มีความรู้มาให้ความรู้ด้านสุขภาพและอนามัย ของนักเรียน มีการออกแบบผ่านกิจกรรมกลุ่ม PLC โดยบูรณาการ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านสุขภาพอนามัย เช่น การเลือกรับประทานอาหารตามหลักโภชนาการ การแปรงฟัน การล้างมือ การดูแลรักษาความสะอาด ของร่างกายตนเอง วิธีการดูแลสุขภาพเบื้องต้น เป็นต้น

7.Activities Healthy Way กิจกรรมเพื่อสุขภาพ

โรงเรียนจัดสถานที่ในการทำกิจกรรมทางกายของนักเรียนอย่างเพียงพอและมีอุปกรณ์สนับสนุนการทำกิจกรรมทางกายที่เพียงพอ รวมทั้งการบำรุงรักษาอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมทางกายให้พร้อมใช้งาน สนับสนุนให้มีการจัดตั้งชมรมกิจกรรมทางกาย เช่น กิจกรรม “ขยับสักนิด พิชิตอ้วน” ด้วยการเล่นกีฬาและ กิจกรรมแอโรบิค , การจัดการแข่งขันกีฬภายใน และกีฬาเชื่อมสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน นักเรียนได้รับการทดสอบสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

8.Link and Apply Knowledge เชื่อมโยงและประยุกต์ใช้ความรู้

การที่ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้ด้านสุขภาพอนามัย เช่น การดูแลรักษาความสะอาดร่างกายตนเอง การปลูกผักปลอดสารพิษ การรับประทานอาหารตามหลักโภชนาการ การป้องกันตนเองจากโรคภัยต่าง ๆ การเล่นกีฬา เป็นต้น

9.Take Follow up ประเมินผล กำกับ ติดตามผล

การประเมินผลเกี่ยวกับความรู้ด้านสุขภาพ การปฏิบัติทำกิจกรรมต่าง ๆ สังเกตพฤติกรรมการบริโภคอาหารและการออกกำลังกายของผู้เรียน ผู้เรียนมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ เป็นพฤติกรรมที่บุคคลปฏิบัติแล้วส่งผลดีต่อสุขภาพของบุคคล นั้น ๆ เอง ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นในการสร้างพฤติกรรมสุขภาพและส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาขีดความสามารถของตนเองเพื่อการมีสุขภาพที่ดีอย่างยั่งยืน มีการให้นักเรียนชั้น ป.4 - 6 ทำการประเมินพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ ตามระบบประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพมาตรฐานสากล เพื่อวัดความรู้ด้านสุขภาพอนามัยของผู้เรียน

10.Health Assessment System ระบบรายงานผลด้านสุขภาพ

การดำเนินการรายงานผลด้านสุขภาพอนามัยของผู้เรียนให้ผู้ปกครองและผู้บริหารทราบ สะท้อนผลประเมิน นำผลไปปรับปรุงพัฒนางาน

สำหรับผลการดำเนินงาน ด้านโรงเรียน โรงเรียนผ่านเกณฑ์การประเมินโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ระดับมาตรฐานสากล ของกรมอนามัยและได้รับการรับรอง ระดับ Excellence Award ทุกตัวชี้วัด

ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารมีเครือข่ายในท้องถิ่นและชุมชนร่วมกันจัดการศึกษาให้เป็นสถานศึกษาที่มีระบบการบริหารงานอย่างมีส่วนร่วม เป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ในชุมชน มีการเผยแพร่ผลงาน การพัฒนาด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียนสู่สาธารณะชน

ด้านครูผู้สอน โดยครูผู้สอนได้ศึกษาหาข้อมูล วิเคราะห์หลักสูตร ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย ของผู้เรียน ได้รับการพัฒนาด้านสุขภาพอนามัย และพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์

ด้านผู้เรียน ผู้เรียนมีความรู้ด้านสุขภาพอนามัยที่ดี ได้รับการพัฒนาด้านสุขภาพอนามัยและพฤติกรรม

ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

โรงเรียนวัดหนองไม้แก่น ให้ความสำคัญในด้านสุขภาพอนามัยของสถานศึกษา โดยการทำงาน เป็นทีม ซึ่งคุณภาพของการบริหารจัดการจะ ต้องเกิดจาก ความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน บุคคลภายนอกและหน่วยงานต่าง ๆ ให้การสนับสนุน เพื่อให้เกิดความ คล่องตัวในการดำเนินการพัฒนาด้านสุขภาพอนามัย

และพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ โดยผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ให้ความร่วมมือเพื่อประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน และบุคลากรในสถานศึกษาต่อไป

ก้าวต่อไปสู่ความยั่งยืน

การที่มนุษย์คนหนึ่งจะสมบูรณ์ได้นั้น สุขภาพเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งโดยเฉพาะในวัยเรียนเพราะผู้เรียนต้องใช้กำลังกาย กำลังสมอง กำลังใจ ในการเติบโต หากผู้เรียนเป็นผู้ที่มีสุขภาพที่ดี จะส่งผลโดยตรงต่อการเรียน รวมถึงสภาพจิตใจที่จะอ่อนแอ ทำให้เกิดเป็นความพร่องของการใช้ชีวิต ดังนั้นโรงเรียนในฐานะแหล่งสร้างมนุษย์ควรให้ความสำคัญอย่างกับการสร้างสุขภาพที่ดีของผู้เรียนเป็นอันดับแรก ทั้งการรับประทาน การออกกำลังกาย สุขภาพจิตใจ อารมณ์ โดยการจะเป็นรูปแบบของการพัฒนาสุขภาพดังกล่าวได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากโรงเรียน ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง เพราะการมีสุขภาพที่ดี ควรเริ่มตั้งแต่ในระดับครอบครัว

โรงเรียนบ้านหนองกระถิ่น

2.1 ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา

โรงเรียนบ้านหนองกระถิ่น สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 เลขที่ 3365 ทพหลวง, ตำบล ทพหลวง อำเภอนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี

วิสัยทัศน์ โรงเรียนบ้านหนองกระถิ่น มุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ เน้นคุณภาพผู้เรียน ด้านวิชาการ เสริมสร้างทักษะด้านกีฬา ใช้เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม มีสุขอนามัยที่ดี และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.2 วิธีการพัฒนาสู่โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล โรงเรียนได้มีการกำหนดนโยบายโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากลเป็นกรอบในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

1. ส่งเสริมการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการพัฒนาสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดีของนักเรียน
2. จัดกิจกรรมเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาสุขภาพของนักเรียนเพื่อให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์
3. ส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนเพื่อการมีสุขภาพที่ดีตามสุขภาพบัญญัติแห่งชาติ 10 ประการ
4. ส่งเสริมให้นักเรียนและบุคลากรทุกคนได้ออกกำลังกายเพื่อสมรรถภาพทางกายที่สัมพันธ์กับ

สุขภาพที่ดี

5. ส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพจิตที่ดีและมีการเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยง

2.3 ผลการดำเนินงาน

- โรงเรียนมีคณะกรรมการและเครือข่าย ความร่วมมือทุกภาคส่วนที่จะร่วมกันขับเคลื่อนพัฒนาส่งเสริมสุขภาพ นักเรียนให้เกิดผลลัพธ์ที่ยั่งยืน
- โรงเรียนเป็นพื้นที่สุขภาพ พื้นที่ปลอดภัยและเป็นพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจของนักเรียน
- โรงเรียนมีระบบการดูแลสุขภาพ และระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็งและยั่งยืน
- โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมตามเกณฑ์ด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม 48 ข้อ
- มีครูอนามัยและทีมงานคณะครูที่ส่งเสริมสุขภาพนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
- โรงอาหารมีมาตรฐานตามเกณฑ์สุขาภิบาล 75 ข้อ
- อาหารกลางวันมีคุณภาพ ปราศจากสารปนเปื้อน มีคุณค่าต่อโภชนาการนักเรียน
- นักเรียนได้รับการดูแลสุขภาพจากผู้ปกครอง คณะครู ภาควิชาเครือข่ายทุกภาคส่วน

- นักเรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีขึ้น มีความปลอดภัยและมีความสุขในการมาเรียนและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

2.3 ปัจจัยความสำเร็จ

ผู้บริหาร คณะครู นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนบ้านหนองกระถิน ผู้ปกครอง ชุมชน ภาควิชาเครือข่าย ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 3 การมีส่วนร่วมระหว่าง โรงเรียน ชุมชน และภาคประชาสังคม ที่ให้ความร่วมมือ ร่วมดำเนินการตั้งแต่เริ่มต้น จนสำเร็จ ร่วมกันพัฒนา นักเรียน ให้มีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่ดี สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและปลอดภัย

2.4 ก้าวต่อไปสู่ความยั่งยืน

ครูและผู้บริหารมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ใส่ใจสุขภาพกาย สุขภาพจิตของนักเรียน ร่วมมือติดต่อประสานงาน ช่วยเหลือดูแลนักเรียน ครูจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งมั่นพัฒนาเทคนิคการสอน ที่หลากหลาย คณะครูมีความสุขในการสอน มีความสุขในการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน นักเรียนมีความสุขในการมาเรียน มีความสุขในการเรียนรู้มีสุขภาพที่ดี สร้างการมีส่วนร่วมกับภาคี เครือข่ายทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการริเริ่มพัฒนาส่งเสริมนักเรียนให้มีสุขภาพดีได้อย่างยั่งยืน

โรงเรียนวัดโรงเข้

3.1 ข้อมูลทั่วไปสถานศึกษา

ชื่อโรงเรียน โรงเรียนวัดโรงเข้ หมู่ที่ 1 ตำบลโรงเข้ อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

ชื่อผู้บริหารโรงเรียน นายสุรศักดิ์ ชนวิธถาวรณ

จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา 12 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร 1 คน ข้าราชการครู 8 คน ครูอัตราจ้าง 2 คน ครูธุรการ 1 คน และมีจำนวน 95 คน จำแนกเป็น ระดับปฐมวัย 23 คน ระดับประถมศึกษา 72 คน

3.2 วิธีการพัฒนาสู่โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล

โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายโรงเรียน ด้านส่งเสริมสุขภาพ เป็นกรอบในการดำเนินงาน ดังนี้

1. ส่งเสริมการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการพัฒนาสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดีของนักเรียน
2. จัดกิจกรรมเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาสุขภาพของนักเรียน เพื่อให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์
3. ส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตน เพื่อการมีสุขภาพที่ดีตามสุขบัญญัติแห่งชาติ 10 ประการ
4. จัดกิจกรรมส่งเสริมการบริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะ เพื่อเป็นการดูแล/ คัดกรองผู้บริโภคในโรงเรียน
5. ส่งเสริมให้นักเรียนและบุคลากรทุกคนได้ออกกำลังกาย เพื่อสมรรถสุขภาพทางกายที่สัมพันธ์กับสุขภาพที่ดี
6. ส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพจิตที่ดีและมีการเฝ้าระวังมิให้มีพฤติกรรมเสี่ยง
7. ส่งเสริมการเรียนรู้ / ให้ความรู้ด้านสุขภาพโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกระบวนการเรียนรู้ สู่เด็กไทยรอบรู้ด้านสุขภาพ

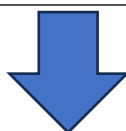
8. ส่งเสริมบุคลากรในโรงเรียนให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี
9. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา/ ปรับปรุง/ แก้ไข/ ปัญหาสุขภาพของนักเรียน และบุคลากรในโรงเรียน

10. ส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นสถานที่ปลอดบุหรี่และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกชนิด

การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล เป็นการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการยกระดับการดูแลสุขภาพ เสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ ในระดับมาตรฐานสากล ควบคู่ไปกับการศึกษา ภายใต้การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยมาตรฐานด้านกระบวนการ 10 องค์ประกอบ และมาตรฐานด้านผลลัพธ์สุขภาพ 6 ตัวชี้วัดเพื่อให้การดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพร่วมกับภาคีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้แทนท้องถิ่น ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข นักเรียน

ทั้งนี้ โรงเรียนมีการการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานของโรงเรียนสำหรับรับผิดชอบองค์ประกอบ/ตัวชี้วัด และกระบวนการ กระบวนการ PDCA ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานภายในโรงเรียน ดังนี้

Plan-Do-Check-Act (วางแผน-ปฏิบัติ-ตรวจสอบ-ปรับปรุง/ดำเนินการ)
เป็นวงจรบริหารงานคุณภาพ (Quality Management Cycle) ที่ใช้สำหรับการปรับปรุงการทำงานอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) ในองค์กร



P - Plan (วางแผน)	D -Do (ปฏิบัติ)	C -Check (ตรวจสอบ)	A -Act (ปรับปรุง/ดำเนินการ)
กำหนดเป้าหมาย, ระบุและวิเคราะห์ปัญหา, วางแผนการทำงาน, พัฒนาทางออก, และกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ตัวอย่าง : ตั้งเป้าหมายการทำงานของแต่ละองค์ประกอบ และตัวชี้วัดไว้ให้แล้วเสร็จภายใน 3 เดือน และวางระยะเวลาสำหรับการตรวจสอบความถูกต้อง 2 สัปดาห์	ลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการปฏิบัติ ตัวอย่าง : จัดทำรวบรวมรายละเอียดข้อมูลเก่าและใหม่ ในแต่ละองค์ประกอบ และตัวชี้วัดตามแผนและระยะเวลาที่กำหนด	ประเมินผลลัพธ์จากการปฏิบัติเทียบกับเป้าหมาย และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในขั้นตอน Plan เพื่อดูว่าการเปลี่ยนแปลงได้ผลหรือไม่ ตัวอย่าง: รวบรวมข้อมูลความผิดพลาดในการดำเนินงาน ในแต่ละองค์ประกอบและตัวชี้วัด โดยหัวหน้าโครงการ	หากประสบความสำเร็จ: กำหนดให้การเปลี่ยนแปลงที่ได้ผลเป็นมาตรฐาน (Standardization) เพื่อนำไปใช้กับงานหรือหน่วยงานอื่นๆ หากไม่ประสบผลสำเร็จ: วิเคราะห์สาเหตุและปรับปรุงแผนใหม่ แล้วเริ่มวงจร PDCA ใหม่อีกครั้ง ตัวอย่าง: เมื่อดำเนินงานได้ถูกต้องสำเร็จตามเป้าหมาย ให้กำหนดขั้นตอนใหม่เป็นมาตรฐานการทำงาน แต่ถ้าไม่ได้ผลตามเป้าหมาย ก็ต้องปรับแผนการขั้นตอนการทำงานใหม่ แล้วเริ่มวนกลับไป P (Plan)

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- สำรวจข้อมูลนักเรียนด้านความรู้และพฤติกรรมสุขภาพนักเรียน
- สำรวจสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและรอบๆบริเวณโรงเรียนเพื่อจัดสภาพให้เอื้อต่อสุขภาพ
- ประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างครูผู้บริหาร
- ขึ้นเตรียมการ สร้างความเข้าใจให้คณะครูและนักเรียน/ ตั้งคณะกรรมการดำเนินงานร.ส่งเสริมสุขภาพ

- จัดประชุมคณะกรรมการนักเรียนคณะกรรมการภาคี
- ชั้นวิเคราะห์/ ชั้นวางแผน/ ชั้นปฏิบัติตามแผน
- โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการ PBL (Problem-based Learning: PBL) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยมีหน่วยการเรียนรู้ด้านสุขภาพ / โรงเรียนจัดทำโครงการส่งเสริมสุขภาพ

3.3 ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงาน

ผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานต้นสังกัดให้การสนับสนุนทุกด้าน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องของทุกฝ่ายให้ความร่วมมือในการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบและร่วมแก้ไขปัญหาในการจัดกิจกรรมต่างๆ บรรลุตามวิสัยทัศน์จนเกิดผลเป็นที่ประจักษ์เอื้อต่อการพัฒนานักเรียนให้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและปลอดภัย

3.4 ก้าวต่อไปสู่ความยั่งยืน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายภายในโรงเรียนและใส่ใจสุขภาพของผู้เรียนจึงส่งผลให้การพัฒนาของโรงเรียนมีการพัฒนาได้อย่างรวดเร็วประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพทำให้นักเรียนมีความสุขดี ครูมีเทคนิคการสอนที่หลากหลาย นักเรียนมีความสุขในการมาเรียนและคณะครูมีความสุขในการจัดกิจกรรมการสอน

โรงเรียนวัดเจ็ดริ้ว

4.1 ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน หมู่ 3 ตำบลเจ็ดริ้ว อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

วิสัยทัศน์โรงเรียน เป็นเลิศทางวิชาการ สืบสานวัฒนธรรม ผู้นำเทคโนโลยี เป็นพลเมืองดีห่างไกลยาเสพติด มีทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 ก้าวสู่ความสำเร็จตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเลิศทางวิชาการ

4.2 วิธีการพัฒนาสู่ โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (HOW TO)

โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายด้านส่งเสริมสุขภาพเป็นกรอบขับเคลื่อนการดำเนินงานดังนี้

- 1.ส่งเสริมพัฒนาสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้มีความปลอดภัย เอื้อต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิตของผู้เรียน
- 2.ส่งเสริมการจัดโครงการและกิจกรรมเฝ้าระวังแก้ปัญหาสุขภาพนักเรียน
- 3.เสริมสร้างสุขภาพที่ดีให้กับนักเรียน บุคลากร ด้วยสุขบัญญัติแห่งชาติ 10 ประการ
- 4.ส่งเสริมการบริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะ มีคุณภาพ ปลอดภัย และคุ้มครอง ผู้บริโภคภายในโรงเรียน
- 5.ส่งเสริมให้นักเรียน บุคลากร ชุมชน รักการออกกำลังกาย โดยมีโรงเรียนเป็นศูนย์กลาง
- 6.ส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาให้มีสุขภาพจิตที่ดี และเฝ้าระวังให้มีพฤติกรรมเสี่ยง
- 7.ส่งเสริมพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านสุขภาพที่ดีสู่เด็กไทย
- 8.ส่งเสริมบุคลากรในโรงเรียนให้มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี
- 9.ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพของนักเรียน ครู บุคลากรในโรงเรียน
- 10.ส่งเสริมให้โรงเรียนเป็นสถานที่ปลอดบุหรี่ บุหรี่ไฟฟ้า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสารเสพติดทุกชนิด

และใช้กระบวนการพัฒนา PDCA ในการจัดทำโครงการ / แผนงาน เพื่อก้าวเข้าสู่การประเมินรับรองมาตรฐานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล ดังนี้

ปรับปรุง

ปรับปรุงแก้ไข : นำผลการประเมินมาเพื่อพิจารณาเพื่อปรับปรุงแผนการงาน / กิจกรรม

สร้างมาตรฐาน : หากผลลัพธ์เป็นไปตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพดี ควรจัดทำวิธีการดำเนินงานนั้นให้เป็นมาตรฐาน เพื่อใช้ในการทำงานครั้งต่อไป และเผยแพร่เป็นแบบอย่างที่ดี

พัฒนาอย่างต่อเนื่อง : นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการดำเนินงานทั้งหมดกลับไปสู่ขั้นตอน เพื่อตั้งเป้าหมายที่สูงขึ้น จึงส่งผลให้การพัฒนาของโรงเรียนมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว

การวางแผนการดำเนินงาน

กำหนดนโยบาย : ประชุมคณะกรรมการอนามัยโรงเรียน ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และนักเรียน เพื่อกำหนดนโยบาย / แผนงานสุขภาพโรงเรียนที่สอดคล้องกับมาตรฐาน

สำรวจข้อมูล : สำรวจและวิเคราะห์ ปัญหา/ข้อมูลด้านความรู้และพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน รวมถึงสภาพแวดล้อม

จัดทำโครงการ / กิจกรรม : จัดทำแผนปฏิบัติการที่ระบุวัตถุประสงค์กิจกรรม ผู้รับผิดชอบ งบประมาณ และตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน

การตรวจสอบ

ติดตามการปฏิบัติงาน : ตรวจสอบว่าได้มีการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้

ประเมินผลลัพธ์ : ประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้

วิเคราะห์ผล : วิเคราะห์ว่าผลที่ได้บรรลุตามเป้าหมายหรือไม่ มีจุดอ่อน จุดแข็ง และสาเหตุของปัญหาคืออะไร
การปฏิบัติตามแผน

การปฏิบัติตามแผน

แต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงาน

มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ

องค์ประกอบ / ตัวชี้วัด

ปฏิบัติงานตามแผน : ดำเนินการตามโครงการ / กิจกรรมที่วางแผนไว้

เก็บรวบรวมข้อมูล : บันทึกข้อมูลการปฏิบัติงาน ปัญหาที่เกิดขึ้น และผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

และมีผลการดำเนินงานตามองค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 นโยบายและทรัพยากร

- 1.1 การแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน มีการประชุมเพื่อรับทราบนโยบาย
- 1.2 ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนวัดเจ็ดยักษ์รับทราบนโยบายเกี่ยวกับงานส่งเสริมสุขภาพ
- 1.3 การกำหนดนโยบาย หรือวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของโรงเรียนมีการประกาศใช้นโยบายจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร
- 1.4 การกำหนดประเด็นด้านสุขภาพ ไว้ในแผนงานของโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 2 การขับเคลื่อนโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพในศตวรรษที่ 21

- 2.1 การถ่ายทอดนโยบาย วิสัยทัศน์ และแผนสู่การปฏิบัติทุกระดับ ระดับบุคลากร
- 2.2 โครงการของโรงเรียนที่แก้ไขปัญหาสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
- 2.3 โครงการงานของนักเรียนที่แก้ไขปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
- 2.4 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล โดยคณะกรรมการในการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง
- 2.5 การบูรณาการประเด็นสุขภาพหรืออนามัยสิ่งแวดล้อมในหลักสูตรการเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 3 การมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนชุมชนและภาคประชาสังคม

- 3.1 การประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา
- 3.2 กระบวนการ plc
- 3.3 การจัดประชุมผู้ปกครองทุกภาคเรียน

องค์ประกอบที่ 4 โรงเรียนคือองค์กรแห่งความสุข

- 4.1 การอบรมแกนนำสุขภาพ
- 4.2 โรงเรียนจัดพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับนักเรียน
- 4.3 การจัดการเรียนการสอนหรือการทากิจกรรมในรูปแบบ Active Learning หรือ PBL หรือ PLC หรือรูปแบบที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระและเท่าเทียมกัน
- 4.4 มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และคัดกรองสุขภาพจิตเบื้องต้น (9s) แบบรายงานการคัดกรองนักเรียน

องค์ประกอบที่ 5 สิ่งแวดล้อมปลอดภัย โรงเรียนปลอดภัย

- 5.1 การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนที่เอื้อต่อสุขภาพ
- 5.2 การป้องกันภัยจากอุบัติเหตุ และการบาดเจ็บในโรงเรียน
- 5.3 การดำเนินการให้โรงเรียนปลอดสารเสพติด

องค์ประกอบที่ 6 อนามัยโรงเรียนสู่นักเรียนสุขภาพ

การตรวจสุขภาพ และคัดกรองสุขภาพนักเรียน

องค์ประกอบที่ 7 กระบวนการเรียนรู้สู่เด็กไทยรอบรู้ด้านสุขภาพ

- 7.1 นวัตกรรมเพื่อสร้างความรอบรู้ ด้านสุขภาพ หรือการบูรณาการ ความรอบรู้ด้านสุขภาพในสาระการเรียนรู้ นวัตกรรมการออกกำลังกาย ตามแบบ Chopa & Chipa Game รางวัลชนะเลิศ 2565 – 2566
- 7.2 การประเมินและรายงานผลพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ของนักเรียน ผ่านโปรแกรมการประเมินความรู้ด้านสุขภาพ

องค์ประกอบที่ 8 โภชนาการดี อาหารปลอดภัย เด็กไทยสุขภาพดี

- 8.1 โรงเรียนมีการจัดอาหารกลางวัน ตามมาตรฐานอาหารกลางวันสำหรับเด็กไทย
- 8.2 นมโรงเรียนได้รับการเก็บรักษาในสถานที่และอุณหภูมิที่เหมาะสมทุกวัน
- 8.3 โรงอาหารผ่านเกณฑ์มาตรฐานสุขาภิบาลอาหารในโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 9 กิจกรรมทางกายเพียงพอ นอนหลับดี

- 9.1 มีสถานที่และอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมทางกายเพียงพอมีสถานที่และอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมทางกายเพียงพอ
- 9.2 จัดตั้งชมรมกิจกรรมทางกาย(ชมรมกีฬาพัฒนาคน)
- 9.3 โปรแกรมส่งเสริมการออกกำลังกายโปรแกรมส่งเสริมการออกกำลังกาย
- 9.4 นักเรียนได้รับการทดสอบสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ ภาคเรียนละ 1 ครั้ง

องค์ประกอบที่ 10 บุคคลต้นแบบด้านสุขภาพในโรงเรียน

- 10.1 สร้างแรงจูงใจในการพัฒนาครูและบุคลากรให้เป็นต้นแบบด้านสุขภาพ เช่น การให้รางวัล การเชิดชูเกียรติ เป็นต้น
 - 10.2 ผู้บริหาร ครู บุคลากร มีการ เฝ้าระวังสุขภาพตนเอง
 - 10.3 ครูหรือบุคลากรเป็นต้นแบบ ด้านสุขภาพ (Role Model)
- ครูอนามัยต้องผ่านการอบรมหลักสูตรครูอนามัยโรงเรียนของกระทรวงสาธารณสุขหรือหลักสูตรด้านการส่งเสริมสุขภาพนักเรียนและอนามัยสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงาน

1. การสนับสนุนจากหน่วยงานหลัก เช่น ผู้บริหาร , คณะกรรมการสถานศึกษา , หน่วยงานสังกัด
2. ความร่วมมือจากบุคลากรและชุมชน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา , นักเรียน , ผู้ปกครอง , ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
3. กระบวนการดำเนินงานที่เป็นระบบ ความร่วมมือในการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอน , ยึดหลัก ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมแก้ไขปัญหาในการจัดกิจกรรมต่างๆ ซึ่งทำให้การดำเนินงานบรรลุตามวิสัยทัศน์ / ตัวชี้วัด เกิดผลเป็นที่ประจักษ์ เกิดการพัฒนาเด็กนักเรียนในด้านการมีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี อยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและปลอดภัย

ก้าวต่อไปสู่ความยั่งยืน

1. บทบาทของครูจะต้องเปลี่ยนจาก ผู้สอน เป็น ผู้อำนวยความสะดวก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ผ่านการกระบวนการ Active learning หรือ pbl มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายภายในโรงเรียน และใส่ใจสุขภาพ ของผู้เรียน สนับสนุนแกนนำนักเรียน รวมถึงการบูรณาการแต่ละกลุ่มสาระฯ เน้นหาด้านสุขภาพเข้ากับการสอนในแต่ละวิชา
 2. การเป็น “บุคคลต้นแบบพฤติกรรมสุขภาพ” การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง เพื่อเป็นแรงบันดาลใจ และสร้างบรรยากาศที่ดีด้านสุขภาพในโรงเรียน ผู้สร้างสภาพแวดล้อมทางสังคมเน้นสุขภาพทางจิตใจ การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยทางจิตใจ ที่นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นและกล้าช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาด้านอารมณ์หรือพฤติกรรม
 3. การมีส่วนร่วมในกลไกความยั่งยืน การใช้ข้อมูลเพื่อการพัฒนา รวบรวมและใช้ข้อมูลผลลัพธ์ด้านสุขภาพของนักเรียน เช่น ผลการตรวจสุขภาพ , สถิติภาวะโภชนาการ , พฤติกรรมการใช้สารเสพติด , เพื่อสะท้อนผลต่อผู้บริหารและนำไปสู่การปรับปรุงนโยบายและแผนการสอนในปีถัดไป
- การร่วมมือกับภาคีเครือข่าย การเข้าร่วมกิจกรรมและเป็นช่องทางสื่อสารระหว่างโรงเรียน กับผู้ปกครองและบุคลากรสาธารณสุข เพื่อให้เกิดการดูแลสุขภาพของนักเรียนอย่างต่อเนื่องจากโรงเรียนสู่บ้านและชุมชน